

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการเลือกใช้วิธีการทางบัญชีที่มีทางเลือกเพื่อตกแต่งตัวเลขทางบัญชี โดยได้ศึกษาข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้จะไม่ศึกษากลุ่มธนาคาร กลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ และกลุ่มการประกันภัย เนื่องจากทั้ง 3 กลุ่มนี้มีลักษณะการดำเนินงานและการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น

ในการศึกษาได้ใช้ข้อมูลงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2537-2545 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 บริษัท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ตีราคาสินทรัพย์ใหม่ จำนวน 49 บริษัท และกลุ่มที่ไม่ได้ตีราคาสินทรัพย์ใหม่ จำนวน 49 บริษัท

วิธีการศึกษาได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ใหม่ของผู้บริหาร โดยปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญของสภาพคล่อง ส่วนของผู้ถือหุ้น กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม

ผลการศึกษานับสนับสนุนงานวิจัยต่างประเทศในประเด็นที่ว่า การเปลี่ยนแปลงของส่วนของผู้ถือหุ้น มีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงลบและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายบัญชีการตีราคาสินทรัพย์ใหม่

นอกจากนี้จากการทดสอบเพิ่มเติม พบว่า สัดส่วนของหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ณ ปีก่อนที่จะตีราคา มีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ใหม่

โดยจากผลสรุปงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ได้สนับสนุนสมมติฐานในการเลือกใช้วิธีการทางบัญชีเพื่อตกแต่งฐานะการเงินของบริษัท ทั้งนี้แรงจูงใจอาจเนื่องมาจาก

1. กฎระเบียบของตลาดหลักทรัพย์ที่ได้ใช้ส่วนของผู้ถือหุ้นในการพิจารณาการถูกจัดอยู่ในภายใต้หมวดพื้นฟูกิจการ หรือถูกเพิกถอน ดังนั้นจึงมีการตกแต่งตัวเลขเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ดังกล่าว

2. ส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการวัดรายงานฐานะการเงินของบริษัท ดังนั้นจึงมีการตกแต่งตัวเลขเพื่อแสดงฐานะการเงินที่มั่นคงขึ้น

3. การต้องรักษาอัตราส่วนทางการเงินอันเนื่องมาจากสัญญาเงินกู้ เนื่องจากการละเมิดข้อตกลงในสัญญา จะทำให้ต้นทุนของบริษัทเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงตกแต่งตัวเลขเพื่อดำรงอัตราส่วนทางการเงินไว้ให้ได้

ส่วนปัจจัยทางด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่อง และกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายบัญชีตีราคาสินทรัพย์ใหม่ ซึ่งมีความขัดแย้งกับงานวิจัยที่ผ่านมา ทั้งนี้เหตุผลอาจเนื่องมาจาก

1. การเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่อง โดยการเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่องที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ ได้คำนวณมาจากสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน ในขณะที่การตีราคาสินทรัพย์ใหม่ จะบันทึกบัญชีไปยังที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ไม่กระทบต่อสภาพคล่อง ดังนั้นจึงทำให้ผลการวิจัยมีทิศทางความสัมพันธ์ไม่ตรงกับที่คาดหวังไว้ และไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ใหม่

2. การเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ซึ่งกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวัดคุณภาพกำไร โดยจากงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพกำไรของสกริปเปอร์ และวินเซนด (Schipper & Vincent, 2003) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพกำไรเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและเกณฑ์คงค้างในการรับรู้รายการกำไร ซึ่งกำไรที่มีคุณภาพควรจะใกล้เคียงกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

เนื่องจากการมีผลโดยตรงต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กล่าวคือ เมื่อบริษัทมีกำไร ก็จะทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันถ้าบริษัทมีผลขาดทุน ส่วนของผู้ถือหุ้นก็จะลดลง เพราะฉะนั้นเมื่อกำไรที่มีคุณภาพควรใกล้เคียงกับกระแสเงินสด จึงเป็นไปได้ว่า การที่กระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ใหม่ อาจเป็นผลมาจากกำไรที่ไม่มีคุณภาพ จึงทำให้ทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางเดียวกันกับที่คาดไว้ แต่ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลการทดสอบจากงานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของต่างประเทศที่พบว่า กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างคุณภาพกำไรของไทยและต่างประเทศ จึงทำให้ผลสรุปที่ได้มีความแตกต่างกัน

3. จากมุมมองที่เน้นงบดุลเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวคิดเบื้องหลังของการกำหนดแม่บทการบัญชีของไทย ที่มุ่งเน้นให้มีความพยายามในการรายงานมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่า การที่ผู้บริหารตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ใหม่ อาจเนื่องมาจากความต้องการในการแสดงมูลค่าที่แท้จริงทางเศรษฐกิจมากกว่าการตีราคาเพราะปัจจัยอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจเพิ่มปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตีราคาสินทรัพย์ใหม่ของผู้บริหาร เพื่อให้สามารถอธิบายวัตถุประสงค์ในการตีราคาสินทรัพย์ใหม่ได้มากกว่านี้ ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กล่าวมาในบทที่ 2 ยังคงมีปัจจัยที่น่าสนใจจะนำมาศึกษา แต่ผู้วิจัยยังไม่ได้เลือกมาศึกษา เช่น ขนาดของบริษัท ความต้องการในการออกหุ้นกู้ใหม่เพิ่มขึ้น (ต้องการเงินทุนเพิ่ม) การลดลงของอัตราการเจริญเติบโตของบริษัท ความถี่ในการตีราคามากหรือน้อยกว่าตามที่มาตรฐานบัญชีกำหนดอย่างมีนัยสำคัญ การเลือกตีราคาที่ดินมากกว่าอาคารและอุปกรณ์ ช่วงเวลาที่ตัดสินใจตีราคา เป็นต้น

2. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เนื่องจากเมื่อเวลาผ่านไปสภาพแวดล้อมก็มีความแตกต่างออกไป ดังนั้นการเพิ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์จะทำให้เกิดความถูกต้องแม่นยำในผลการวิจัยมากขึ้น

3. จากมุมมองที่เน้นบุคคลเป็นหลักในการนำเสนอฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ให้สอดคล้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาเกี่ยวกับราคาตลาดที่แท้จริงของสินทรัพย์ที่ตีราคาใหม่